Ways of Developing Creativity During Independent Learning Hours

Erkinov Ozodbek Faxriddin o‘g‘li
Student of the Pedagogy Program, Faculty of Pedagogy, Andijan State Pedagogical Institute

Abstract. This article analyzes the pedagogical opportunities and effective methods for developing students’ creative thinking abilities during independent learning hours. It also highlights the importance of using innovative technologies, interactive methods, and creative tasks in the process of independent learning. The study substantiates that by properly organizing students’ independent activities, it is possible to develop their ability to approach problem situations creatively, think independently, and generate new ideas. The article further discusses the impact of modern pedagogical approaches aimed at fostering creativity on improving the effectiveness of education.

Keywords

independent learning, creativity, creative thinking, innovative approach, interactive methods, creative activity, pedagogical technologies, student engagement, independent thinking, educational effectiveness.

Mustaqil ta’lim soatlarida kreativlikni rivojlantirish yo’llari

Andijon davlat pedagogika instituti pedagogika fakulteti Pedagogika yo’nalishi talabasi Erkinov Ozodbek Faxriddin o’g’li
ozodbekerkiboyev205@gmail.com

Annotatsiya:

Mazkur maqolada mustaqil ta’lim soatlarida talabalarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari va samarali usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, mustaqil ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalar, interfaol metodlar hamda ijodiy topshiriqlardan foydalanishning ahamiyati yoritilgan.

Talabalarning mustaqil faoliyatini to‘g‘ri tashkil etish orqali ularda muammoli vaziyatlarga kreativ yondashish, erkin fikrlash va yangi g‘oyalarni ilgari surish ko‘nikmalarini shakllantirish mumkinligi asoslab berilgan. Maqolada kreativlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ta’lim samaradorligiga ta’siri ham bayon etiladi.

Kalit so‘zlar: mustaqil ta’lim, kreativlik, kreativ fikrlash, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, ijodiy faoliyat, pedagogik texnologiyalar, talaba faolligi, mustaqil fikrlash, ta’lim samaradorligi.

Kirish

Bugungi kunda ta’lim tizimida talabalarni har tomonlama rivojlantirish, ayniqsa ularda kreativ fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda innovatsion yondashuvlarning keng qo‘llanilishi ta’lim jarayoniga yangicha talablarni qo‘ymoqda. Bunday sharoitda talabalarning mustaqil fikrlashi, muammolarga ijodiy yondasha olishi va yangi g‘oyalarni ilgari surish qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mustaqil ta’lim soatlari talabalarning bilimlarini mustahkamlash, o‘z ustida ishlash va ijodiy salohiyatini namoyon etish uchun keng imkoniyat yaratadi. Ayniqsa, mustaqil ta’lim jarayonida interfaol metodlar, innovatsion pedagogik texnologiyalar va ijodiy topshiriqlardan foydalanish talabalarning kreativlik darajasini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mustaqil faoliyatni to‘g‘ri tashkil etish orqali ularda erkin fikrlash, tahlil qilish, muammoli vaziyatlarga noodatiy yechim topish kabi muhim kompetensiyalar shakllanadi.

Mazkur maqolada mustaqil ta’lim soatlarida kreativlikni rivojlantirishning

pedagogik imkoniyatlari, samarali usullari hamda innovatsion yondashuvlarning ta’lim samaradorligiga ta’iri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Mustaqil ta’lim bugungi ta’lim tizimining ajralmas tarkibiy qismi bo‘lib, talabalarning bilim olish jarayonidagi faolligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, mustaqil ta’lim soatlarida kreativlikni rivojlantirish talabaning intellektual salohiyatini yuksaltirishda muhim omil hisoblanadi. Kreativlik — bu shaxsning yangicha fikrlashi, noodatiy g‘oyalarni ilgari surishi hamda muammolarga innovatsion yondasha olish qobiliyatidir. Shu sababli oliy ta’lim jarayonida kreativ fikrlashni shakllantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Mustaqil ta’lim jarayonida kreativlikni rivojlantirishning samarali yo‘llaridan biri interfaol metodlardan foydalanishdir. “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Sinkveyn”, “Baliq skeleti”, “Konseptual xarita” kabi metodlar talabalarning erkin fikrlashiga va o‘z qarashlarini mustaqil ifoda etishiga yordam beradi. Ushbu metodlar orqali talabalar muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, turli yechimlarni taqqoslash va eng maqbul variantni tanlash ko‘nikmalarini egallaydilar.

Shuningdek, mustaqil ta’limda raqamli texnologiyalar va internet resurslaridan foydalanish ham kreativlikni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Elektron platformalar, multimedia vositalari, onlayn taqdimotlar va virtual laboratoriyalar talabalarning mustaqil izlanish olib borishiga imkon yaratadi. Natijada talabalarda axborotni tahlil qilish, qayta ishlash va yangi g‘oyalarni shakllantirish kompetensiyalari rivojlanadi.

Ijodiy topshiriqlar ham kreativlikni shakllantirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Esse yozish, loyiha ishlari tayyorlash, muammoli vaziyatlarga yechim topish, innovatsion g‘oyalar ishlab chiqish kabi vazifalar talabalarning mustaqil

fikrlashini faollashtiradi. Bunday topshiriqlar orqali talabalar nafaqat nazariy bilimlarini mustahkamlaydi, balki amaliy faoliyatda qo‘llash ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi.

Bundan tashqari, o‘qituvchining yo‘naltiruvchi va motivatsion faoliyati ham muhim ahamiyat kasb etadi. O‘qituvchi talabalarni erkin fikrlashga undashi, ularning ijodiy tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlashi va mustaqil faoliyatni samarali tashkil etishi zarur. Chunki qulay pedagogik muhit talabalarning kreativ salohiyatini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi.

Demak, mustaqil ta’lim soatlarida interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar va ijodiy topshiriqlardan foydalanish talabalarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu esa kelajakda raqobatbardosh, tashabbuskor va innovatsion fikrlovchi mutaxassislarni tayyorlashga yordam beradi.

Mustaqil ta’lim

Mustaqil ta’lim — bu talabaning o‘qituvchi rahbarligi asosida, biroq bevosita nazoratsiz ravishda bilim olish, o‘z ustida ishlash va egallagan bilimlarini mustahkamlashga qaratilgan faoliyatidir. Mustaqil ta’lim jarayonida talaba axborotlarni izlaydi, tahlil qiladi, qayta ishlaydi hamda amaliy faoliyatda qo‘llash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu jarayon ta’lim oluvchining mustaqil fikrlashi, mas’uliyati va ijodiy yondashuvini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ta’lim tizimida mustaqil ta’limga alohida e’tibor qaratilmoqda. Chunki zamonaviy jamiyat har tomonlama rivojlangan, yangicha fikrlay oladigan va muammolarga innovatsion yondasha oladigan mutaxassislarni talab etadi. Mustaqil ta’lim esa talabaning bilim olish jarayonidagi faolligini oshirib, uni doimiy izlanishga undaydi.

Mustaqil ta’limning asosiy vazifalari talabaning nazariy bilimlarini mustahkamlash, qo‘shimcha ma’lumotlarni o‘rganish, amaliy ko‘nikmalarni

rivojlantirish hamda kreativ fikrlash qobiliyatini shakllantirishdan iboratdir. Shu bilan birga, mustaqil ta’lim orqali talabada vaqtni to‘g‘ri taqsimlash, o‘z faoliyatini rejalashtirish va mas’uliyat bilan yondashish kabi muhim kompetensiyalar ham rivojlanadi.

Mustaqil ta’lim turli shakllarda tashkil etilishi mumkin. Jumladan, referat va esse yozish, loyiha ishlari tayyorlash, taqdimotlar yaratish, ilmiy maqolalarni tahlil qilish, internet manbalari bilan ishlash hamda amaliy topshiriqlarni bajarish mustaqil ta’limning keng tarqalgan shakllari hisoblanadi. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi mustaqil ta’lim samaradorligini yanada oshirmoqda.

Shunday qilib, mustaqil ta’lim talabaning intellektual salohiyatini rivojlantirish, kreativ fikrlashini shakllantirish hamda kelajakdagi kasbiy faoliyatiga tayyorlashda muhim pedagogik jarayon sifatida namoyon bo‘ladi.

Ta’lim samaradorligi

Ta’lim samaradorligi — bu ta’lim jarayonida belgilangan maqsad va vazifalarning qay darajada amalga oshirilganligini ifodalovchi pedagogik tushunchadir. U o‘quvchilarning yoki talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalarni egallashi, mustaqil fikrlashi hamda amaliy faoliyatda qo‘llay olishi bilan belgilanadi. Ta’lim samaradorligi yuqori bo‘lishi uchun o‘quv jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari rivojlangan davrda ta’lim samaradorligini oshirish ta’lim tizimining asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Chunki zamonaviy jamiyat raqobatbardosh, kreativ fikrlovchi va mustaqil qaror qabul qila oladigan mutaxassislarni talab etmoqda. Shu sababli ta’lim jarayonida talabaning faolligini oshirish, uni mustaqil izlanishga yo‘naltirish hamda ijodiy yondashuvini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratiladi.

Ta’lim samaradorligini oshirishda interfaol metodlarning o‘rni beqiyosdir. “Aqliy hujum”, “Bahs-munozara”, “Klaster”, “Loyiha metodi” kabi usullar talabalarni faol fikrlashga undaydi, mavzuni chuqurroq o‘zlashtirishiga yordam beradi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar, elektron darsliklar, multimedia vositalari va onlayn platformalardan foydalanish ham o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Shuningdek, ta’lim samaradorligi o‘qituvchining pedagogik mahorati, darsni tashkil etish usuli hamda ta’lim muhitiga ham bog‘liqdir. O‘qituvchining talabalarni rag‘batlantirishi, ularga individual yondashuvi va ijodiy muhit yaratishi bilimlarni sifatli o‘zlashtirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ta’lim samaradorligi zamonaviy pedagogik texnologiyalar, mustaqil ta’lim, interfaol metodlar va innovatsion yondashuvlar asosida ta’minlanadi. Bu esa yoshlarning intellektual salohiyatini oshirish va malakali mutaxassislarni tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, mustaqil ta’lim soatlarida kreativlikni rivojlantirish zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Talabalarning mustaqil faoliyatini samarali tashkil etish orqali ularda erkin fikrlash, muammolarga ijodiy yondashish, innovatsion g‘oyalarni ilgari surish hamda mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirish mumkin.

Maqolada tahlil qilinganidek, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va ijodiy topshiriqlardan foydalanish talabalarning kreativ salohiyatini rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, mustaqil ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarning qo‘llanilishi ta’lim samaradorligini oshirish bilan bir qatorda, talabalarning bilimlarni chuqur o‘zlashtirishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, o‘qituvchining yo‘naltiruvchi va motivatsion faoliyati mustaqil

ta’lim samaradorligini ta’minlashda muhim omillardan biri hisoblanadi. Talabalarni mustaqil izlanishga undash, ularning ijodiy tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash va qulay pedagogik muhit yaratish kreativ fikrlashning rivojlanishiga zamin yaratadi.

Demak, mustaqil ta’lim soatlarida kreativlikni rivojlantirish orqali raqobatbardosh, tashabbuskor va zamonaviy bilimlarga ega bo‘lgan mutaxassislarni tayyorlash imkoniyati kengayadi. Bu esa ta’lim tizimi sifatini oshirish hamda jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo‘shadigan barkamol avlodni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Amabile T.M. Creativity in Context. – New York: Springer, 2017.
2. Guilford J.P. The Nature of Human Intelligence. – New York: McGraw-Hill, 1967.
3. Saidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya. – Toshkent: O‘qituvchi, 2016.
4. Yo‘ldoshev J.G‘., Usmonov S.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018.
5. Sharipov Sh.S. Talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Tafakkur, 2021.